

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

Nhập khẩu và xuất khẩu

1. Một công-ten-nơ gỗ Merbau (gỗ nước) được nhập khẩu tại cảng Antwerp không có đầy đủ bằng chứng về nguồn gốc hợp pháp có bị tịch thu không? Liệu lô hàng đó có được phép thông quan không, nếu vậy, doanh nghiệp nhập khẩu có bị khởi kiện không? Điều gì sẽ xảy ra nếu công-ten-nơ đó được nhập khẩu tại cảng Trieste?

Khi một quốc gia ký kết Hiệp định Đối tác Tự nguyện (VPA) với Liên minh Châu Âu (EU) công bố đã vận hành hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp, thì quốc gia đó có thể bắt đầu cấp giấy phép FLEGT cho sản phẩm gỗ xuất khẩu sang EU.

Nếu một công-ten-nơ gỗ Merbau (gỗ nước) được xuất đi từ một quốc gia ký kết VPA mà quốc gia đó đang vận hành hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp và giấy phép FLEGT hợp lệ, thì lô hàng đó có thể nhập khẩu vào bất cứ cảng nào ở Châu Âu. Sau khi giấy phép FLEGT đã được kiểm tra tại trạm kiểm soát biên giới và được xác nhận hợp lệ thì lô hàng gỗ đó được coi là hợp pháp.

Nếu công-ten-nơ gỗ Merbau có xuất xứ từ một quốc gia ký kết VPA nhưng không có giấy phép FLEGT hợp lệ, công-ten-nơ đó sẽ bị cơ quan hải quan giữ lại và không cho phép nhập khẩu tại cảng Antwerp hoặc bất kỳ một cảng/trạm kiểm soát biên giới khác. Nếu không có giấy phép FLEGT, gỗ sẽ bị tịch thu và doanh nghiệp nhập khẩu hoặc xuất khẩu sẽ bị xử phạt theo luật pháp của quốc gia sản xuất gỗ hoặc quốc gia nhập khẩu.

Nếu công-ten-nơ gỗ Merbau được nhập khẩu vào EU từ một quốc gia chưa ký kết VPA sau ngày 03 tháng 3 năm 2013, thì quy trình nhập khẩu sẽ phải tuân thủ các yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ. Trong trường hợp doanh nghiệp nhập khẩu gỗ vào thị trường EU lần đầu tiên, các cơ quan chức năng tại quốc gia nhập khẩu đó sẽ thường xuyên kiểm tra xem liệu doanh nghiệp nhập khẩu có đáp ứng các yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ hay không. Nói cách khác, các cơ quan chức năng sẽ kiểm tra xem hệ thống giải trình của doanh nghiệp nhập khẩu có đủ mạnh và đáng tin cậy để ngăn chặn gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp xâm nhập vào chuỗi cung ứng của họ hay không. Bất kỳ lô hàng gỗ/sản phẩm gỗ nào mà doanh nghiệp nhập khẩu mua phải được sản xuất theo quy định hiện hành của luật pháp tại quốc gia khai thác gỗ. Văn bản pháp lý đó có thể bao gồm lệnh cấm xuất khẩu một số loài gỗ như Merbau tại quốc gia khai thác.

Đối với một trong những trường hợp sau này, quy trình nhập khẩu tại cảng Trieste phải tuân thủ các thủ tục tương tự. Các quốc gia thành viên EU bị ràng buộc pháp lý về thiết lập các hình thức xử phạt đối với hành vi vi phạm Quy chế của EU về Gỗ và Quy chế VPA. Nội dung cụ thể của hệ thống xử phạt giữa các quốc gia thành viên có thể khác nhau bởi vì, một mặt, các điều khoản của Quy chế của EU về Gỗ và Quy chế VPA phải được thi hành thống nhất trên toàn EU, và mặt khác, các quốc gia thành viên có quyền quyết định khi đưa ra các hình phạt của riêng họ.

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

2. Tôi sản xuất các sản phẩm gỗ cao su từ gỗ rừng trồng và đó là sản phẩm phụ. Tôi có cần hồ sơ không?

Có. Nếu bạn là một nhà sản xuất sản phẩm gỗ ở châu Âu và bạn nhập khẩu những sản phẩm gỗ này vào thị trường EU lần đầu tiên - cho dù sản phẩm đó có xuất xứ từ rừng trồng hay rừng tự nhiên - bạn có nghĩa vụ thực hiện hệ thống trách nhiệm giải trình để ngăn chặn gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp nhập khẩu vào EU.

Nếu gỗ bạn mua có xuất xứ từ một quốc gia ký kết Hiệp định Đối tác tự nguyện (VPA) với EU, và đó là gỗ cao su khai thác từ rừng trồng thuộc Phụ lục 1 (danh mục các sản phẩm cần có giấy phép FLEGT) trong VPA của quốc gia đó, thì số gỗ đó phải có giấy phép FLEGT hợp lệ. Đây là trường hợp khi một quốc gia đã công bố vận hành hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp và quốc gia đó đã bắt đầu cấp giấy phép FLEGT.

3. Theo như tôi biết, việc xuất khẩu gỗ tẻch Miến Điện trong mọi trường hợp đều không hợp pháp. Vì vậy, tôi rất ngạc nhiên khi thấy rằng tại Hội chợ đồ gỗ quốc tế ở Thái Lan (TIFF), các công ty lớn đã công khai trưng bày các sản phẩm làm bằng gỗ tẻch-Miến Điện. Hơn nữa, những công ty này chia sẻ với tôi rằng họ xuất khẩu các sản phẩm này sang châu Âu mà không gặp bất kỳ trở ngại nào. Một trong những nhà sản xuất lớn nhất ở Thái Lan đã tuyên bố như vậy. Bây giờ tôi đang khá bối rối và không rõ là những tài liệu hoặc chứng chỉ nào cần phải có để xuất khẩu gỗ vào thị trường EU. Loại gỗ tẻch nào được coi hợp pháp để xuất khẩu và loại nào là không hợp pháp?

Sau khi Quy chế Gỗ của EU được thực thi, doanh nghiệp muốn nhập khẩu sản phẩm gỗ tẻch từ Miến Điện vào thị trường EU sẽ phải đảm bảo rằng gỗ đó có nguồn gốc hợp pháp. Điều đó có nghĩa là hoạt động khai thác gỗ không được làm trái với quy định hiện hành của luật pháp tại quốc gia khai thác gỗ theo yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ và các văn bản pháp luật hiện hành khác của EU (ví dụ: cấm nhập khẩu gỗ từ một số quốc gia như Miến Điện cho đến tháng 4 năm 2012). Nếu gỗ tẻch có xuất xứ từ một quốc gia không áp đặt lệnh cấm xuất khẩu gỗ tẻch, doanh nghiệp có thể nhập khẩu gỗ vào thị trường EU nếu kết quả đánh giá theo hệ thống trách nhiệm giải trình kết luận rằng đó là gỗ hợp pháp.

Nếu EU áp dụng lệnh cấm nhập khẩu gỗ tẻch (hoặc các loài khác) từ một quốc gia nào đó (như trường hợp áp dụng lệnh cấm với Miến Điện cho đến tháng 4 năm 2012), doanh nghiệp nhập khẩu loại gỗ đó vào EU là vi phạm luật pháp EU. Doanh nghiệp nhập khẩu có thể bị xử phạt theo quy định của luật liên quan tại quốc gia thành viên nơi gỗ được nhập khẩu và bán ra thị trường.

Nếu EU không ban hành lệnh cấm nhập khẩu nhưng quốc gia khai thác áp dụng lệnh cấm xuất khẩu gỗ tẻch (hoặc các loài khác) thì doanh nghiệp nhập khẩu loại gỗ đó vào EU là vi phạm Quy chế của EU về Gỗ và có thể bị xử phạt theo quy định của luật pháp của quốc gia thành viên EU nơi gỗ được nhập khẩu và bán ra thị trường.

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

4. FLEGT có liên quan đối với một công ty Pháp mua gỗ nhập khẩu từ Canada không? Hoặc, ngay cả nếu không liên quan, thì Quy chế của EU về Gỗ có liên quan đến công ty này không?

Có. Thông thường, các nhà nhập khẩu là các doanh nghiệp lần đầu tiên nhập khẩu gỗ vào thị trường EU, và vì vậy Quy chế của EU về Gỗ sẽ áp dụng đối với họ sau ngày 03 tháng 3 năm 2013. Quy chế của EU về Gỗ là một trong những biện pháp của Kế hoạch Hành động FLEGT của EU đã được công bố năm 2003. Kế hoạch Hành động FLEGT có các nội dung khác nhau nhằm mục đích giải quyết những nguyên nhân cơ bản của tình trạng khai thác gỗ trái phép. Một biện pháp khác là thiết lập các hiệp định song phương giữa EU và các quốc gia đối tác, được gọi là Hiệp định Đối tác Tự nguyện (VPA). Các quốc gia đối tác ký kết VPA cam kết thiết lập một hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp. Hệ thống này được thiết kế để đảm bảo tất cả các sản phẩm gỗ xuất khẩu sang EU đều có nguồn gốc hợp pháp, nếu sản phẩm gỗ đó được liệt kê trong Phụ lục 1 của VPA (danh mục các sản phẩm phải có giấy phép FLEGT). Gỗ xuất khẩu từ các quốc gia này phải được đi kèm với giấy phép FLEGT. Theo Quy chế của EU về Gỗ, gỗ có giấy phép FLEGT được xem là gỗ không có rủi ro và các doanh nghiệp nhập khẩu không cần phải thực hiện thêm các biện pháp về trách nhiệm giải trình.

Hiện nay, Canada chưa ký kết VPA với EU. Vì vậy, sau ngày 03 tháng 3 năm 2013, công ty Pháp sẽ phải thực hiện trách nhiệm giải trình khi nhập khẩu sản phẩm gỗ từ Canada.

5. Tôi có thể xuất khẩu sang EU sau tháng 3 năm 2013 không?

Quy chế của EU về Gỗ không cấm hoặc cản trở thương mại sản phẩm gỗ. Tuy nhiên, vì các doanh nghiệp EU không được phép nhập khẩu gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp vào thị trường EU và phải thực hiện trách nhiệm giải trình để đảm bảo rằng gỗ của họ là hợp pháp. Doanh nghiệp nhập khẩu phải yêu cầu các nhà cung cấp của mình đưa ra đầy đủ thông tin và tài liệu đảm bảo gỗ hợp pháp.

Nếu một doanh nghiệp thực hiện trách nhiệm giải trình kết luận rằng một trong các nguồn gỗ của họ có thể tạo ra một rủi ro 'không nhỏ', thì doanh nghiệp đó phải áp dụng các biện pháp giảm thiểu rủi ro. Các biện pháp để giảm thiểu các rủi ro có thể rất đa dạng từ việc thay đổi nguồn cung đến yêu cầu bổ sung thông tin, tài liệu hoặc chứng chỉ để đáp ứng được các yêu cầu kiểm chứng độc lập của bên thứ ba hoặc một tiêu chuẩn chứng chỉ phù hợp với các quy định hiện hành tại quốc gia khai thác gỗ, theo yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ.

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

Trách nhiệm giải trình, chứng chỉ rừng và thực thi Quy chế của EU về Gỗ

1. Quy chế của EU về Gỗ có giống như chứng chỉ rừng của Hội đồng Quản trị Rừng (FSC) hoặc Chương trình Chứng chỉ Rừng của Châu Âu (PEFC) không?

Không. Quy chế của EU về Gỗ là một văn bản pháp lý của Liên minh châu Âu trong đó áp dụng quy định cấm nhập khẩu gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp vào thị trường EU. Quy chế của EU về Gỗ đặt ra các thủ tục bắt buộc đối với các doanh nghiệp kinh doanh gỗ ở EU nhằm giảm thiểu nguy cơ buôn bán gỗ bất hợp pháp. Quy chế này áp dụng cho cả gỗ nhập khẩu và gỗ sản xuất trong nước. Quy chế này điều chỉnh hoạt động thương mại sản phẩm gỗ trên thị trường EU và bao gồm hầu hết các sản phẩm gỗ được giao dịch phổ biến. Các doanh nghiệp nhập khẩu và kinh doanh gỗ liên quan bắt buộc phải tuân thủ quy định này.

Hội đồng Quản trị Rừng (FSC) và Chương trình Chứng chỉ Rừng Châu Âu (PEFC) là hai trong số các Chương trình tự nguyện hiện có mà các chủ rừng, doanh nghiệp chế biến và kinh doanh gỗ có thể lựa chọn để xin cấp chứng chỉ quản lý rừng và chuỗi hành trình sản phẩm. Những tiêu chuẩn này được xây dựng trên cơ sở những kiến thức hiện có và các phương thức thực hành tốt nhất về quản lý rừng bền vững trên toàn thế giới. Các quốc gia có thể lựa chọn xin cấp chứng chỉ cho những diện tích rừng của nhà nước theo những tiêu chuẩn này hoặc những tiêu chuẩn khác hiện có hoặc áp dụng những tiêu chuẩn này cho quy trình mua sắm công. Tuy nhiên, chính phủ không quản lý hệ thống này và cũng không tham gia vào quá trình đánh giá hoặc ra quyết định liên quan đến việc cấp chứng chỉ do bên thứ 3 kiểm chứng.

2. Để thực hiện đúng trách nhiệm giải trình, doanh nghiệp có thể nhận được bộ quy tắc ở đâu? Họ có thể tự xây dựng hay họ nên thuê ai đó xây dựng?

Các yêu cầu của một hệ thống trách nhiệm giải trình được mô tả trong Quy chế (EU) No 995/20101 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:295:0023:0034:EN:PDF>) (Quy chế của EU về gỗ) và Quy chế thực hiện của Ủy ban (EU) số 607/20122 (<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:177:0016:0018:EN:PDF>).

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

Ngành “công nghiệp” gỗ ở đây ý nói đến một doanh nghiệp, một tổ chức hoặc một cá nhân sản xuất gỗ ở EU hoặc nhập khẩu gỗ vào EU và lần đầu tiên buôn bán gỗ trên thị trường. Theo Quy chế của EU về Gỗ, cá nhân hoặc tổ chức đó được gọi là “doanh nghiệp” và phải thực hiện trách nhiệm giải trình. Để thực hiện theo các yêu cầu, phương pháp giải trình của doanh nghiệp phải bao gồm ba yếu tố liên quan đến quản lý rủi ro:

1. tiếp cận thông tin
2. đánh giá rủi ro
3. giảm thiểu những rủi ro đã được xác định

Từng doanh nghiệp, trên cơ sở năng lực, nguồn lực và hiểu biết của mình phải tự quyết định liệu họ sẽ thiết kế một hệ thống trách nhiệm giải trình riêng của mình hoặc thuê công ty tư vấn thiết kế, hoặc thực hiện theo hệ thống của một tổ chức giám sát. Quy chế của EU về Gỗ không đưa ra quy định bắt buộc áp dụng một phương pháp tiếp cận nào cả.

Nỗ lực cần thiết để xây dựng một hệ thống sẽ phụ thuộc vào sự phức tạp của chuỗi cung ứng và hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.

“Ngành công nghiệp” cũng có thể là một doanh nghiệp, một tổ chức hoặc một cá nhân mua hoặc bán gỗ hoặc sản phẩm gỗ lần thứ hai, thứ ba hoặc những lần tiếp theo ở EU. Cá nhân hoặc tổ chức đó được coi như một "doanh nghiệp". Bất kỳ doanh nghiệp thương mại hoặc nhà bán lẻ nào tham gia các hoạt động mua hoặc bán đều phải xác định được:

1. Gỗ hoặc sản phẩm gỗ mua từ ai; và
2. Gỗ hoặc sản phẩm gỗ bán cho ai.

Thông tin này phải được lưu giữ ít nhất là 5 năm và phải sẵn có để kiểm tra khi có yêu cầu.

3. Hội đồng Quản trị Rừng (FSC) và Chương trình Chứng chỉ Rừng Châu Âu (PEFC) sẽ là những bên giải trình?

a. Chứng chỉ của họ có được coi là bằng chứng đầy đủ về tính hợp pháp?

b. Chứng chỉ của Chương trình Chứng chỉ Gỗ (MTCS) Malaysia do Hội đồng Chứng chỉ Gỗ Malaysia (MTCC) cấp có giá trị không?

Thuật ngữ "bên giải trình" không được đề cập trong hệ thống văn bản pháp luật. Nếu thuật ngữ này đề cập đến các tổ chức giúp doanh nghiệp tuân thủ các yêu cầu về trách nhiệm giải trình của họ thì thuật ngữ chính xác sẽ là 'tổ chức giám sát'. Đây là những tổ chức được ủy quyền để hỗ trợ doanh nghiệp thực hiện các yêu cầu về trách nhiệm giải trình.

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

- a. Có thể sử dụng chứng chỉ của Hội đồng Quản trị Rừng (FSC), Chương trình Chứng chỉ Rừng Châu Âu (PEFC) cũng như các chương trình kiểm chứng của bên thứ ba khác có thể được sử dụng như một công cụ trong quá trình đánh giá nguy cơ và giảm thiểu rủi ro nếu doanh nghiệp đánh giá các chương trình chứng chỉ này là đủ tin cậy; tuy nhiên chứng chỉ rừng không phải là một bằng chứng về tính hợp pháp và không thể sử dụng để miễn trừ trách nhiệm và nghĩa vụ của doanh nghiệp trong việc thu thập mọi thông tin và đánh giá các yếu tố giảm thiểu rủi ro theo yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ và Quy chế thực hiện của Ủy ban. Các loại gỗ được chấp nhận có bằng chứng hợp pháp gồm gỗ có giấy phép FLEGT được cấp bởi một quốc gia ký kết Hiệp định Đối tác tự nguyện (VPA) với EU, gỗ từ các quốc gia công bố đã vận hành hệ thống đảm bảo gỗ hợp pháp và giấy phép của Công ước Bán buôn Quốc tế các Loài Động Thực vật Hoang dã Nguy cấp (CITES) cho phép xuất khẩu gỗ thuộc Phụ lục A, B hoặc C theo quy định của Công ước CITES.
- b. Chương trình Chứng chỉ Gỗ Malaysia (MTCS) đã được PEFC thông qua và như vậy các quy định tương tự cũng áp dụng cho chương trình này cũng như bất kỳ một chương trình kiểm chứng của bên thứ ba nào khác.

4. Tiêu chuẩn chứng chỉ nào là tốt nhất để đảm bảo chúng ta có thể tiếp tục xuất khẩu sản phẩm sang EU?

Việc chấp nhận một tiêu chuẩn chứng chỉ như là bằng chứng về tính hợp pháp để tuân thủ các yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ là một quyết định mà khách hàng của bạn ở EU – doanh nghiệp lần đầu tiên nhập khẩu gỗ vào thị trường EU – phải đưa ra sau khi đánh giá kỹ lưỡng độ tin cậy của một hệ thống kiểm chứng của bên thứ ba theo yêu cầu của Quy chế của EU về Gỗ và Quy chế thực hiện của Ủy ban; trách nhiệm thuộc về doanh nghiệp.

5. Ai sẽ thi hành Quy chế của EU về Gỗ?

Các quốc gia thành viên EU sẽ chịu trách nhiệm thực hiện và thi hành Quy chế của EU về Gỗ. Ủy ban EU chịu trách nhiệm giám sát việc thực thi hiệu quả và thống nhất của các quốc gia thành viên. Các quốc gia thành viên EU đã giao cơ quan chức năng chịu trách nhiệm thực hiện Quy chế của EU về Gỗ. Nhiệm vụ của các cơ quan chức năng gồm kiểm tra các doanh nghiệp, giám sát các tổ chức và doanh nghiệp thương mại đồng thời duy trì trao đổi thông tin về hoạt động của họ. Các quốc gia thành viên phải áp dụng các hình phạt đối với hành vi vi phạm Quy chế của EU về Gỗ và phải đảm bảo rằng các hình phạt này hiệu quả, tương xứng và có tính răn đe.

6. EU, Hoa Kỳ và Australia cần làm gì để hài hòa hóa các hệ thống của họ về mặt pháp lý và quy định trách nhiệm giải trình để các doanh nghiệp có thể thực hiện thống nhất một quy trình khi xuất khẩu vào các thị trường khác nhau này?

Các quy định của Hoa Kỳ, Australia và EU đều áp dụng một phương pháp tiếp cận tương đối giống nhau để loại bỏ gỗ có nguồn gốc bất hợp pháp nhập khẩu vào thị trường của nước họ, tuy nhiên việc vận hành khung quản lý của các quốc gia này có sự khác biệt

Quy chế của EU về Gỗ – Những câu hỏi thường gặp

Để thực hiện, các doanh nghiệp ở Hoa Kỳ và EU sẽ phải chứng minh các thông tin tương đối giống nhau theo các phương thức khác nhau. Nhất là họ phải biết nguồn gốc của gỗ trong các sản phẩm và phải đảm bảo rằng số gỗ đó có nguồn gốc hợp pháp

7. Vì sao EU không áp dụng từng bước cho các sản phẩm như Đạo luật Lacey?

Đạo luật Lacey yêu cầu các doanh nghiệp nhập khẩu khai báo các thông tin cơ bản (như mẫu khai báo 505) cho từng lô hàng có thành phần từ cây rừng hoặc sản phẩm từ cây rừng. Yêu cầu khai báo này có hiệu lực thực hiện từ ngày 15/12/2008 nhưng đạo luật này được thực hiện theo từng bước, ví dụ một số sản phẩm và nhóm sản phẩm sẽ có hiệu lực thực hiện vào thời điểm sau này.

Việc thực hiện từng bước đối với các sản phẩm khác nhau không được đề cập trong Quy chế của EU về Gỗ.

Tuy nhiên, Quy chế của EU về Gỗ không áp dụng đối với mọi sản phẩm gỗ hiện có. Gỗ và sản phẩm gỗ thuộc phạm vi áp dụng của Quy chế của EU về Gỗ được liệt kê trong Phụ lục của Quy chế của EU về Gỗ (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32010R0995:EN:NOT>)

EU có thể sửa đổi hoặc bổ sung danh mục gỗ và sản phẩm gỗ mà đã được liệt kê trong Phụ lục của Quy chế của EU về Gỗ sau khi Quy chế được thực thi và một số kinh nghiệm trong quá trình thực hiện đã được đúc kết. Đặc biệt, quá trình phát triển trong tương lai có thể đòi hỏi phải có những sửa đổi liên quan đến đặc tính kỹ thuật hoặc người sử dụng cuối cùng và quá trình sản xuất.

Mọi ý kiến đóng góp hoặc câu hỏi, xin vui lòng liên hệ với EFI tại: info@euflegt.efi.int

Để biết thêm thông tin chi tiết, vui lòng truy cập: www.euflegt.efi.int

Tài liệu này được xuất bản với sự hỗ trợ của Liên minh châu Âu. Các nội dung của tài liệu này thuộc trách nhiệm của nhóm tác giả và trong mọi hình thức đều không phản ánh quan điểm của Châu Âu